

SIRENE România

- actualitate și perspective

Considerații generale privind Spațiul Schengen

Titlul IV al Convenției de Aplicare a Acordului de la Schengen (CAAS) stabilește obligativitatea înființării unui sistem informatic centralizat, denumit SIS (Sistemul de Informații Schengen), care pentru a fi eficient, trebuie susținut de copii naționale la nivelul fiecărei structuri naționale centrale de aplicare a legii. Sistemul central, stabilit la Strasbourg, a fost conectat simultan la sistemele naționale create în scopul de a facilita căutarea de persoane și bunuri în Spațiul Schengen și de a oferi posibilitatea suplimentării cu informații operative relevante în momentul descoperirii unei noi alerte, indiferent de localizarea acesteia. Structura desemnată să ofere informații suplimentare în context Schengen a fost denumită SIRENE, un acronim al definiției activității pe care aceasta o îndeplinește: „**S**upplementary **I**nformation **R**equested at **N**ational **E**ntries” - informații suplimentare solicitate la intrările naționale. Ideea creării unui sistem de mesagerie electronică în regim de funcționare permanent la nivelul fiecărui stat semnatar al Acordului de la Schengen și interconectarea acestuia la bazele de date naționale de interes polițienesc a reprezentat urmarea firească a creării unui sistem de înregistrare și stocare a alertelor semnalate de polițiile sau vămile naționale, în condițiile impuse de ridicarea controalelor la frontierele interne ale statelor membre Schengen.

SIRENE reprezintă astfel acel unic punct de contact între autoritățile polițienești și vămile dintre un stat membru și birourile naționale ale celorlalte state membre, în ceea ce privește oferirea instrumentelor necesare descoperirii și luării măsurilor adecvate în cazul unei infracțiuni sau dispariții de persoane sau obiecte semnalate pe teritoriul său național sau al altor state membre sau asociate prin furnizarea în cel mai scurt timp a informațiilor relevante, de interes, pentru autoritatea ce instrumentează un anumit caz. Această posibilitate unică îi este conferită de accesul direct și nemijlocit la baze de date naționale de interes polițienesc și/sau vamal cu respectarea întocmai a legislației naționale și comunitare în ceea ce privește schimbul de date și informații și al protejării datelor cu caracter personal. Astfel, Biroul SIRENE reprezintă structura specializată în schimbul de informații suplimentare aferente semnalărilor privind persoanele, obiectele și autovehiculele din Sistemul Informatic Schengen și măsurile de urmat de către autoritățile naționale, în cazurile în care persoanele, vehiculele și obiectele respective sunt descoperite ca urmare a căutărilor automate efectuate în sistem. Înființarea unui astfel de serviciu specializat este o condiție necesară și obligatorie pentru aderarea, ca stat membru, la Convenția de Aplicare a Acordului de la Schengen.

Istoric

În contextul accelerării eforturilor României de aliniere instituțională la standardele europene impuse de Convenția de Aplicare a Acordului de la Schengen și de Catalogul de recomandări și bune practici SIS/SIRENE, în anul 2005, a fost constituit Centrul de Cooperare Polițienească Internațională, platformă națională unică specializată în schimbul de date și informații operative în domeniul prevenirii și combaterii criminalității transfrontaliere. Rolul acestuia este de a asigura, conform legislației interne și internaționale în domeniu și a recomandărilor experților europeni, cooperarea pe următoarele canale: Centrul SECI, EUROPOL, SIRENE, INTERPOL, atașatii de afaceri interne și ofițerii de legătură români și străini. Prin această organizare a Centrului de Cooperare Polițienească

Internațională a fost asigurată și necesitatea creării unei singure platforme de cooperare polițienească internațională care să cuprindă toate canalele de cooperare cu respectarea a principiului „o singură cale de intrare, o singură cale de ieșire a informației”, potrivit modelului stabilit de șefii unităților naționale de poliție din statele membre EUROPOL, adoptat la Haga în 2003.

Biroul Sirene România a fost înființat în 2004, în cadrul Punctului Național Focal (transformat ulterior în CCPI, prin alăturarea Biroului Național Interpol), în primă fază ca structură fără caracter operațional, având rolul de a elabora cadrul legislativ și condițiile tehnico-administrative destinate operaționalizării acestuia. Încă de la înființare, personalul implicat în derularea activității Biroului SIRENE a beneficiat de expertiza în domeniu a statelor cu un nivel deja avansat de dezvoltare, referindu-se aici concret la state precum Franța, Spania sau Germania care și-au adus contribuția nemijlocită în două **proiecte de Înfrățire Instituțională PHARE**.

Cadru legislativ

În ceea ce privește cadrul legislativ, la nivel european, al Biroului SIRENE, art. 92 paragraful 4 din Convenția de Aplicare a Acordului de la Schengen (cu modificările ulterioare – Regulamentul Consiliului nr. **871/2004**) reprezintă fundamentul pentru constituirea oricărui Birou Sirene la nivelul Statelor Membre, cu respectarea dreptului național: „*Statele membre, în conformitate cu legislația națională, vor schimba, prin intermediul autorităților anume desemnate în acest sens (SIRENE), toate informațiile suplimentare necesare legate de introducerea unei alerte și pentru a permite luarea măsurilor ce se impun în ceea ce privește persoanele și/sau obiectele ce au constituit motiv de introducere a unei alerte în SIS, care au rezultat dintr-o căutare efectuată în sistem. Astfel de informații vor fi folosite doar pentru scopul în care au fost transmise.*”

Legislația comunitară referitoare la domeniul SIS (SIRENE) a fost actualizată în decursul ultimilor ani prin apariția Deciziei Consiliului 533 din 2007 precum și a Regulamentului 1987 al Parlamentului și Consiliului de înființare, funcționare și utilizare a Sistemului de informații Schengen.

În plan național, baza legală necesară funcționării operaționale a Biroului SIRENE o reprezintă OUG 103/2006 privind unele măsuri privind facilitarea cooperării polițienești internaționale, aprobată prin Legea 104/2007. Totodată, în cadrul măsurilor de aliniere legislativă a României la standardele Uniunii Europene, trebuie menționat faptul că a fost adoptată OUG nr. 128/2005 privind înființarea, organizarea și funcționarea Sistemului Informatic Național de Semnalări (SINS), aprobată prin Legea nr. 345/2005. Acest act normativ urmează a fi revizuit și aprobat în 2009 în vederea alinierii la noul cadru legislativ european aprobat în 2006-2007.

Prevederile acestui act normativ vin să completeze legislația română cu dispozițiile în materie din legislația comunitară în ceea ce privește categoriile de date ce vor face parte din SINS, accesul la datele conținute de sistem, precum și cu prevederi referitoare la protecția și gestionarea datelor cu caracter personal.

Perspectivile privind operaționalizarea Serviciului SIRENE

Bunele rezultate înregistrate ca urmare a derulării Convenției de Twinning cu Franța și Spania au dus la concluzia că expertiza oferită de către experții europeni trebuie promovată în continuare, fapt concretizat în demararea în anul 2006 a unui alt exercițiu financiar PHARE, materializat prin semnarea unui parteneriat cu Germania, în proiectul PHARE RO/06/IB/JH/01 „Schengen Acquis Approximation”, pe o perioadă de 12 luni.

Proiectul s-a împărțit pe trei componente de bază, și anume: ● armonizare legislativă; ● Biroul SIRENE; ● cooperare polițienească transfrontalieră în Spațiul Schengen.

Principalele obiective ale acestui proiect au fost:

● asigurarea unui cadru legal complet conform cu ultimele prevederi ale acquis-ului Schengen;

● optimizarea cadrului de funcționare a Biroului SIRENE național (elaborarea unui document specific Biroului SIRENE care va conține procedurile de lucru naționale și internaționale aferente Sistemului Informatic Schengen, precum și prevederi legate de protecția datelor cu caracter personal, pregătirea personalului și fluxul de informații, elaborarea unui document tehnic referitor la aplicația IT aferentă Biroului SIRENE național, pe baza căruia va fi realizată această aplicație);

● elaborarea unor proceduri naționale în ceea ce privește cooperarea polițienească transfrontalieră, conforme cu prevederile acquis-ului Schengen, precum și pregătirea, teoretică și practică, a polițiștilor și magistraților competenți implicați în desfășurarea supravegherii și urmării transfrontaliere.

Trebuie subliniat faptul că toate activitățile din cadrul Convenției au beneficiat de participarea activă și nemijlocită a tuturor structurilor M.A.I. implicate în acest gen de cooperare, precum și de prezența specialiștilor anume desemnați proveniți de la alte instituții sau organisme guvernamentale: Ministerul Justiției, Parchetul General, Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal etc.

Biroul SIRENE va deveni operațional o dată cu implementarea Sistemului Informatic Național de Semnalări (SINS). La momentul aderării la Spațiul Schengen, sistemul informatic propriu precum și aspectele referitoare la utilizarea resurselor umane destinate Biroului SIRENE vor fi în concordanță cu recomandările și cele mai bune practici din catalogul Schengen.

Conținutul *Manualului SIRENE* a rămas un document flexibil, suportând modificări care vor fi preluate automat de România, iar *Catalogul de bune practici SIS/SIRENE*, de asemenea este în curs de revizuire.

SIS II este un obiectiv prioritar pentru Comisia Europeană și statele membre. Deși implementarea proiectului înregistrează întârzieri considerabile, au fost luate măsuri pentru recuperarea decalajelor și implementarea SIS în cel mai scurt timp. Problema reanalizării calendarului SIS II va fi discutată la nivel european la începutul anului 2009.

SISone4all și SIS II. De la 1 ianuarie 2002, Comisia Europeană a fost însărcinată cu preluarea demersurilor tehnice ale celei de-a doua generații a Sistemului Informatic Schengen (**SIS II**), printr-un Regulament și o Decizie a Consiliului JAI din 6 decembrie 2001. Limitele tehnice și funcționale ale prezentului SIS au determinat necesitatea creării SIS II pentru a facilita extinderea Spațiului Schengen pentru statele care au aderat în mai 2004. De asemenea, a fost considerată ca importantă crearea de noi funcționalități ținând cont și de avantajele tehnologiei avansate pentru îmbunătățirea capacității de luptă împotriva criminalității.

Operaționalizarea SIS II a fost planificată inițial pentru martie 2007, în conformitate cu prevederile Programului Haga, pentru a facilita eliminarea controalelor la frontierele interne cu noile State Membre care au aderat la U.E. la 1 mai 2004, în baza procesului de evaluare Schengen la care aceste state au fost/sunt supuse. Comisia a elaborat rapoarte regulate asupra stadiului proiectului de dezvoltare înaintate Comitetului SIS II și Consiliului J.A.I., astfel că probleme curente ale proiectului sunt cunoscute de către statele membre sau cele asociate. Astfel, Comisia a raportat inevitabilitatea unor întârzieri în operaționalizarea SIS II, evidențiind și impactul pe care aceste întârzieri l-ar putea avea în atingerea ținutei dorite, și anume de eliminare a controalelor la frontierele interne pentru noile state membre.

Principalele motivații ale întârzierilor în operaționalizarea sistemului au fost datorate în principal depășirii termenelor de realizare a proiectului global, a site-ului dedicat și, nu în ultimul rând, de nerealizarea cadrului legal aferent noilor evoluții. Ca o soluție temporară pentru ieșirea din impas, Portugalia a propus, la mijlocul anului 2006, implementarea sistemului **SISone4all**, ce presupune o conectare temporară a nouă din cele zece noi state membre (mai puțin Cipru) la sistemul existent SIS1+, soluție care permite ridicarea controalelor la frontierele interne. ■